

**ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ ПРОЕКТУ ДБН «ПЛАНУВАННЯ І ЗАБУДОВА ТЕРИТОРІЙ» ТА ЧИННИХ
БУДІВЕЛЬНИХ НОРМ**

ДБН 360-92**	ДБН «Планування і забудова територій»
<p>Державні будівельні норми "Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень" поширюються на проектування нових і реконструкцію існуючих міських і сільських поселень України.</p> <p>Ці норми обов'язкові для органів державного управління, місцевого і регіонального самоуправління підприємств і установ незалежно від форм власності та відомчого підпорядкування, громадських об'єднань і громадян, які здійснюють проектування, будівництво і благоустрій на території міських і сільських поселень.</p> <p>Дані норми розраховані на перехідний період - до розробки загальної концепції нормативної бази України в галузі містобудування і капітального будівництва.</p> <p>При проектуванні поселень України поряд з положеннями цих норм слід також керуватися СанПіНом "Планування і забудова населених місць України", ДБН Б.2.4-1-94 "Планування і забудова сільських поселень", вимогами інших чинних нормативно-інструктивних документів.</p>	<p align="center">1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ</p> <p>1.1 Ці державні будівельні норми поширюються на планування і забудову територій населених пунктів та інших територій на державному, регіональному та місцевому рівні й застосовуються у відповідності з [7].</p> <p>1.2 Ці норми не поширюються на планування та забудову територій стратегічних об'єктів, об'єктів військово-промислового комплексу, пенітенціарних об'єктів, специфічних та вузькоспеціалізованих виробництв (у тому числі вугільних розрізів і шахт, газосховищ і газоперекачувальних станцій, кар'єрів відкритого видобутку корисних копалин) тощо.</p>
<p>Розділ відсутній</p>	<p align="center">2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ</p> <p>У цих Нормах є посилання на нормативні документи:</p> <p>ДБН Б.1.1-5:2007 Система містобудівної документації (СМБД). Перша частина. Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) на особливий період у містобудівній документації</p> <p>ДБН Б.1.1-13:2012 Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях</p> <p>ДБН Б.1.1-14:2012 Склад та зміст детального плану території</p> <p>ДБН Б.1.1-15:2012 Склад та зміст генерального плану населеного пункту</p> <p>ДБН Б.2.2-3:2012 Склад та зміст історико-архітектурного опорного плану населеного пункту;</p> <p>ДБН Б 2.2-5:2011 Планування і забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій</p> <p>ДБН Б.2.3-18:2007 Трамвайні та тролейбусні лінії. Загальні вимоги до проектування</p> <p>ДБН В.1.1-7-2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва. Основні вимоги</p> <p>ДБН В.1.1-12:2014 Будівництво у сейсмічних районах України</p> <p>ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму</p> <p>ДБН В.1.2-14:2009 Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ</p> <p>ДБН В.2.2-Х-20XX* Житлові будинки. Основні положення</p> <p>ДБН В.2.2-17:2006 Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення</p> <p>ДБН В.2.3-4-2015 Автомобільні дороги. Частина 1. Проектування. Частина 2. Будівництво</p> <p>ДБН В.2.3-5-201X* Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів</p> <p>ДБН В.2.3-15:2007 Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів</p> <p>ДБН В.2.3-20-2008 Споруди транспорту. Мости та труби. Виконання та приймання робіт</p> <p>ДБН В.2.4-5:2012 Хвостосховища і шламонакопичувачі. Частина I Проектування. Частина II Будівництво</p> <p>ДБН В.2.5-23:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення</p> <p>ДБН В.2.5-39-2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі та споруди. Теплові мережі</p> <p>ДБН В.2.5-74:2013 Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування</p> <p>ДБН В.2.5-75:2013 Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування</p> <p>ДБН В.2.5-77:2014 Котельні</p> <p>ДСТУ Б А.2.2-7:2010 Проектування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Основні положення</p>

	<p>ДСТУ Б Б.2.2-10:2016 Склад та зміст науково-проектної документації щодо визначення меж і режимів використання зон охорони пам'яток архітектури та містобудування</p> <p>ДСТУ-Н Б Б.1.1-12:2011 Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг)</p> <p>ДСТУ-Н Б Б.1.1-19:2013 Настанова з виконання розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у містобудівній документації на мирний час</p> <p>ДСТУ-Н Б.Б 2.2-9:2013 Настанова щодо розподілу територій мікрорайонів (кварталів) для визначення прибудинкових територій багатоквартирної забудови *) -- на розгляді</p> <p>ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 Будівельна кліматологія</p> <p>ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва</p> <p>ДСТУ Б.В.ХХХХ* «Пожежно-рятувальні підрозділи. Район виїзду. Комплектування пожежними автомобілями. Проектування пожежно-рятувальних частин»</p> <p>СНиП 2.05.06-85* Магістральні трубопроводи (Магістральні трубопроводи)</p> <p>СНиП 2.05.08-85 Аеродроми (Аеродроми)</p> <p>ДСП 173-96 Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів</p> <p>ДСанПіН 1370/23902 Влаштування, обладнання, утримання дошкільних навчальних закладів та організації життєдіяльності дітей</p> <p>НПАОП 10.0-1.01-09 Правила безпеки у вугільних шахтах</p> <p>Правила устрою електроустановок (Правила улаштування електроустановок)</p>
--	---

<p>Розділ відсутній</p>	<p>3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ</p> <p>3 У цих Нормах вживаються терміни, встановлені:</p> <p>Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні»: територіальна громада;</p> <p>Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»: об'єднана територіальна громада;</p> <p>Земельним Кодексом України: земельна ділянка, землі загального користування, землі природно-заповідного фонду, землі оздоровчого призначення, землі рекреаційного призначення, землі історико-культурного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі водного фонду; прибережні захисні смуги, водоохоронні зони, пляжні зони, межа області, району, села, селища, міста;</p> <p>Законом України «Про інвестиційну діяльність»: інвестиційний проект;</p> <p>Повітряним кодексом України: аеродром, аеропорт, приаеродромна територія, землі аеропортів (аеродромів);</p> <p>Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності»: генеральний план населеного пункту, детальний план території, містобудівна документація, містобудівні умови та обмеження забудови земельної ділянки (далі – містобудівні умови та обмеження), план зонування території (зонінг), планування території, проектна документація, схеми планування території на регіональному рівні, червоні лінії;</p> <p>Законом України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів»: землі енергетики, зона впливу електромагнітного поля, кабельна лінія електропередачі, магістральна теплова мережа, об'єкт енергетики, охоронна зона магістральних теплових мереж, охоронні зони об'єктів енергетики, повітряна лінія електропередачі, санітарно-захисна зона об'єктів енергетики, теплова мережа, трансформаторна підстанція;</p> <p>Законом України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»: санітарне та епідемічне благополуччя населення, середовище життєдіяльності людини (далі – середовище життєдіяльності), фактори середовища життєдіяльності;</p> <p>Законом України «Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів»: магістральний трубопровід, охоронна зона об'єктів магістральних трубопроводів;</p> <p>Законом України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку»: багатоквартирний будинок, прибудинкова територія;</p> <p>Законом України «Про автомобільні дороги»: автомобільна дорога, об'єкти дорожнього сервісу, проїзна</p>
-------------------------	--

частина, смуга руху;

Законом України «Про благоустрій населених пунктів»: територія, вулично-дорожня мережа, зелені насадження;

Законом України «Про мораторій на видалення зелених насаджень на окремих об'єктах благоустрою зеленого господарства м. Києва»: зелена зона, зелені насадження, лісопарк, ліс населеного пункту, парк, рекреаційна зона, сквер, урочище;

Законом України «Про природно-заповідний фонд України»: природно-заповідний фонд, природні території та об'єкти, природні заповідники, заказники, пам'ятки природи, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, регіональні ландшафтні парки, національні природні парки, біосферні заповідники;

Законом України «Про охорону земель»: земельні ресурси;

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища»: курортні і лікувально-оздоровчі зони, рекреаційні зони;

Законом України «Про трубопровідний транспорт»: магістральний трубопровід, об'єкти трубопровідного транспорту, охоронна зона;

Законом України «Про охорону культурної спадщини»: об'єкт культурної спадщини, нерухомий об'єкт культурної спадщини, пам'ятка культурної спадщини, види об'єктів культурної спадщини: археологічні об'єкти культурної спадщини, історичні об'єкти культурної спадщини, об'єкти монументального мистецтва, об'єкти архітектури, об'єкти містобудування, об'єкти садово-паркового мистецтва, ландшафтні території, об'єкти науки і техніки; зони охорони пам'ятки, історичне населене місце, історичний ареал населеного місця, традиційний характер середовища, консервація, музеєфікація, пристосування, реабілітація, ремонт, реставрація, щойно виявлений об'єкт культурної спадщини, історико-культурний заповідник, історико-культурна заповідна територія, режими використання пам'яток, охоронюваних археологічних територій, історичних ареалів населених місць, межі та режими використання зон охорони пам'яток, план організації території історико-культурного заповідника, план організації історико-культурної заповідної території;

Законом України «Про засади державної регіональної політики»: регіон, державна регіональна політика, макрорегіон, мікрорегіон, регіональний розвиток, державна стратегія регіонального розвитку;

Законом України «Про стимулювання розвитку регіонів»: промисловий район, сільський район;

Законом України «Про основи містобудування»: містобудування (містобудівна діяльність), містобудівна документація;

Законом України «Про основи національної безпеки України»: національні інтереси, пріоритети національних інтересів;

Законом України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку»: багатоквартирний будинок, прибудинкова територія;

Законом України «Про курорти»: курорт, санаторно-курортні заклади, округ санітарної охорони, зони округу санітарної охорони;

Законом України «Про туризм»: туризм, турист;

Законом України «Про індустриальні парки»: індустриальний (промисловий) парк;

Законом України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків»: технологічний парк (технопарк);

Законом України «Про інноваційну діяльність»: інноваційна діяльність, інноваційне підприємство;

Законом України «Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки»: буферна зона, екологічна мережа, природний коридор, природний ландшафт, природний регіон;

Положенням «Про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України»: екскурсант, рекреант, рекреація, рекреаційна діяльність;

Національним стандартом України ДСТУ 4527:2006 «Послуги туристичні. Засоби розміщення»: база відпочинку, будинок відпочинку, готель, готель-люкс, апарт-готель, акваторія, дитячий табір, індивідуальний засіб розміщення, кемпінг, мотель, пансіонат, санаторій, табір праці та відпочинку, туристична база, туристичний комплекс, костел.

В цих Нормах додатково використані такі терміни та визначення позначених ними понять:

3.1 Автозаправний комплекс – автозаправна станція з об'єктами (будинками, спорудами, приміщеннями) сервісного обслуговування водіїв, пасажирів (роздрібна торгівля продуктами харчування),

автотранспорту (технічного обслуговування, миття автомобілів, роздрібна торгівля запасними частинами, мастильними речовинами)

3.2 Автозаправна станція - комплекс будинків, споруд, технологічного обладнання, призначений для приймання, зберігання моторного палива та заправлення ним автотранспорту (мототранспорту) (далі – автотранспорт)

3.3 Автомобільна газонаповнювальна компресорна станція (далі –АГНКС) – автозаправна станція, технологічне обладнання якої призначене для заправлення автотранспорту тільки стисненим природним газом

3.4 Архітектурно-планувальна структура

Просторова локалізація магістральної вулично-дорожньої мережі і прилеглих до неї громадських просторів (планувальний каркас населеного пункту), що у сукупності з вулицями та проїздами формують інфраструктуру транспортно-пішохідного (велосипедного) руху

3.5 Багатоквартирна забудова – зона житлової забудови або її частини, у межах якої розташовуються багатоквартирні житлові будинки з відповідними прибудинковими територіями, на яких розміщуються дитячі, спортивні, господарські майданчики, проїзди, пішохідні доріжки, зелені насадження та автостоянки

3.6 Багатопаливна автозаправна станція (далі – БП АЗС) – автозаправна станція, технологічне обладнання якої призначено для заправлення автотранспорту моторним паливом двох або трьох видів, серед яких дозволяється рідке моторне паливо (бензин та/або дизельне паливо), СВГ і СПГ

3.7 Багатофункціональні споруди - будинки і комплекси, які формуються з приміщень, їх груп, будинків та споруд різного громадського і житлового призначення, поєднання яких обумовлене експлуатаційними потребами, економічною доцільністю і містобудівними вимогами

3.8 Блакитні лінії

Визначені містобудівною документацією лінії обмеження висоти та силуету забудови; спрямовані на регулювання естетичних та історико-містобудівних якостей забудови

3.9 Блочна автозаправна станція – автозаправна станція з підземним розташуванням резервуарів зберігання палива, технологічне обладнання якої призначене для заправлення автотранспорту тільки рідким моторним паливом (бензином, дизельним паливом); характеризується розміщенням паливороздавальних колонок (далі – ПРК) над резервуаром зберігання палива та виконана як цілісний заводський виріб

3.10 Будинок дачний

Житловий будинок для використання протягом року для відпочинку, тимчасового перебування або постійного проживання

3.11 Будинок садовий

Будівля для літнього (сезонного) використання, яка в питаннях нормування площі забудови, зовнішніх конструкцій та інженерного обладнання не відповідає нормативам, установленим для житлових будинків

3.12 Внутрішній транспорт

Система вулиць, доріг, вузлів та рухомий склад для здійснення внутрішніх пасажирських та вантажних перевезень, що використовується у містах та інших населених пунктах

3.13 Громадський центр

Територія концентрованого розміщення закладів, установ та підприємств обслуговування населення. Громадські центри поділяються на: загальноміські багатофункціональні, центри міських адміністративних та планувальних районів, спеціалізовані центри, центри виробничих зон

3.14 Демографічна ємність території

Максимально можливе розрахункове число мешканців, що може бути розміщене в проектних межах території (населених пунктів, районів тощо) за умови, що забезпечено найбільш важливі потреби населення за рахунок ресурсів даної території з урахуванням збереження її екологічної рівноваги

3.15 Демографічна структура

Структура населення населеного пункту, територіальної громади, що характеризує їх чисельність, статеву - віковий склад, родинний стан, міграцію, соціальний стан.

3.16 Демографічний прогноз

Прогноз динаміки чисельності населення населеного пункту, територіальної громади і їх основних демографічних параметрів (загальна чисельність, статеву-віковий склад, родинний стан, освіта, міграція, соціальний стан)

3.17 Динаміка населення

Тенденції змін загальної чисельності, статеву-вікової структури, показників народжуваності й

смертності, складу й структури соціальних, етнічних і культурних груп, механічного руху, а також інших характеристик населення

3.18 Житловий район

Елемент соціально-планувальної структури населеного пункту, обмежений магістралями (міського або районного значення), природними рубежами з радіусом обслуговування – 1,0км – 1,5км транспортної доступності

3.19 Жовті лінії

Визначені містобудівною документацією обмеження щодо максимального розповсюдження завалів житлової та громадської забудови, промислових, складських будівель, зруйнованих у наслідок надзвичайних ситуацій, розміщених, як правило, вздовж магістральних вулиць сталого функціонування. Встановлюється для забезпечення евакуації населення у надзвичайних ситуаціях

3.20 Зелені лінії

Визначені містобудівною документацією обмеження щодо меж озелених територій, що мають високу ландшафтно-рекреаційну, наукову, історичну та культурну цінність, спрямовані на збереження цінних у ландшафтному відношенні озелених територій

3.21 Зовнішній транспорт

Система транспортних ліній і вузлів та рухомий склад, що забезпечують і обслуговують зовнішні зв'язки населеного пункту

3.22 Зона територіальна

Частина території населеного пункту, з особливим, визначеним законодавством, містобудівною, земельпорядною документацією режимом використання, в тому числі з переважним функціональним використанням, основними параметрами забудови, містобудівними умовами та обмеженнями

3.23 Зона житлової забудови

Функціональна зона населеного пункту в межах якої розміщується або призначена для розміщення житлової забудови і пов'язаних з нею громадських центрів, підприємств і закладів обслуговування населення та вулично-дорожньої мережі

3.24 Зона обслуговування

Територія, яка охоплена певними видами обслуговування населення, що мешкає на цій території

3.25 Зона охорони археологічного культурного шару

Територія за межами пам'ятки археології та її охоронної зони, де виявлені окремі археологічні знахідки або можливе існування археологічного культурного шару, призначена для забезпечення збереження і дослідження пам'яток археології

3.26 Зона охоронюваного ландшафту

Природна незабудована територія, з якою пам'ятка складає єдине композиційно-пейзажне ціле. Вона визначається для збереження і реабілітації природних територій та утворень, які є характерним історичним природним середовищем пам'ятки і відіграють важливу роль в образі населеного місця або окремого пейзажі

3.27 Зона регулювання забудови

Забудована чи призначена під забудову територія за межами охоронної зони пам'яток культурної спадщини, що визначається для збереження активної ролі пам'яток у композиції і пейзажі населеного пункту

3.28 Інженерна інфраструктура

Комплекс інженерних споруд і мереж

3.29 Історична забудова

Будівлі та споруди, що мають певну історико-культурну або архітектурно-художню цінність як носії традиційного характеру середовища

3.30 Квартал

Первинний елемент архітектурно-планувальної структури території населеного пункту, що являє собою частину його території, обмеженої червоними лініями вулиць, у деяких випадках проїздами, або природними межами.

3.31 Комплексні охоронні зони пам'яток культурної спадщини

Спільні охоронні зони, встановлені для певної сукупності пам'яток культурної спадщини на території з їх високою концентрацією

3.32 Комплексна оцінка території

Системний аналіз зовнішніх та внутрішніх конкурентних переваг та обмежень у розвитку населеного

пункту або території, що включає оцінку ресурсного, інженерно-транспортного, економічного, науково-технічного, туристичного потенціалів з урахуванням демографічного прогнозу та екологічного стану території

3.33 Контейнерна автозаправна станція

Установка для відпуску нафтопродуктів, яка складається з резервуара і паливороздавальної колонки, зблокованих в єдиному контейнері

3.34 Міжмагістральна територія

Частина території міста, обмежена магістральними вулицями міського та районного значення, у межах якої розміщуються житлові вулиці та квартали з забудовою

3.35 Міжселенне обслуговування

Надання адміністративних та соціальних послуг населенню відповідної системи розселення комплексом розташованих у місті громадських центрів, установ та організацій обслуговування

3.36 Мікрорайон

Первинний елемент соціально-планувальної структури території населеного пункту, який містить житлову забудову, об'єкти інженерно-транспортної інфраструктури, повний комплекс об'єктів повсякденного обслуговування, обмежений вулицями загальноміського або районного значення.

3.37 Місто-центр

Населений пункт з найбільшою чисельністю населення і найвищим адміністративним статусом, соціально-економічним, та культурним потенціалом, який домінує у відповідній системі розселення

3.38 Модульна автозаправна станція

Автозаправна станція з наземним розташуванням резервуарів для зберігання палива, технологічне обладнання якої призначене для заправки автотранспорту тільки рідким моторним паливом (бензином, дизельним паливом); характеризується розосередженим розташуванням ПРК та резервуара зберігання палива

3.39 Охоронна зона (буферна зона) пам'ятки культурної спадщини

Прилегла до території пам'ятки (в тому числі пам'ятки, внесеної до Списку всесвітньої спадщини) територія, що визначається в установленому законодавством порядку

3.40 Паливозаправний пункт

Автозаправна станція, яка розташована на території підприємства і призначена для заправки автотранспорту, який належить підприємству

3.41 Пам'ятка, внесена до Списку всесвітньої спадщини

Пам'ятка культурної спадщини, що відповідно до Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини включена до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

3.42 Пересувна АЗС

Комплексна установка технологічного обладнання, змонтованого на автомобільному шасі або причепі, для транспортування та відпуску нафтопродуктів

3.43 Пішохідна зона

Площі, майданчики, проходи і вулиці в забудові населеного пункту, що призначені для руху пішоходів та можливості проїзду (під'їзду) лише спеціального транспорту

3.44 Планувальна зона

Елемент соціально-планувальної структури найкрупнішого міста, з громадським центром підприємств і закладів, зона впливу якого, розповсюджується на частину прилеглої території міста і приміської зони

3.45 Планувальний район

Елемент соціально-планувальної структури крупного та найкрупнішого міста, який складається із двох або більше житлових районів та територій промислового або іншого виробничого призначення, а також центру громадського обслуговування

3.46 Пожежне депо

Будівля (споруда) для зберігання та технічного обслуговування пожежних автомобілів й оснащення, розташування особового складу пожежно-рятувального підрозділу

3.47 Радіус обслуговування

Відстань від відповідної території житлової забудови населеного пункту до закладів та установ епізодичного, періодичного або повсякденного обслуговування, яка встановлюється містобудівною документацією з урахуванням пішохідної чи транспортної доступності

3.48 Рекреаційно-оздоровчі ліси

Ліси, що опорядковуються та використовуються для рекреаційних цілей із відповідним рівнем

благоустрою

3.49 Рекреаційне житло

Різновид індивідуальних засобів розміщення туристів та відпочиваючих, представлений приватними житловими будинками, призначеними для постійного проживання власників житла спільно з тимчасовим розміщенням обмеженої кількості відпочиваючих (менше 30 осіб)

3.50 Рекреаційне навантаження

Рекреаційне навантаження – показник, що характеризується кількістю рекреантів на одиницю площі за певний період і визначає рівень сукупного антропогенного впливу на природний комплекс певної території в процесі рекреаційної діяльності

3.51 Рекреаційні території (акваторії)

Ділянки суші (або водного простору), які призначені для здійснення рекреаційної діяльності та відпочинку рекреантів

3.52 Розрахунковий період

Період розвитку населених пунктів та інших територій, що характеризується розрахунковими параметрами та показниками територіального, соціально-економічного розвитку, розвитку соціальної, інженерної, транспортної інфраструктури та природно-ландшафтного комплексу тривалістю 15-20 років

3.53 Садибний будинок

Житловий будинок з присадибною ділянкою для одного домогосподарства

3.54 Система розселення

Сукупність населених пунктів, об'єднаних сталими трудовими і соціально-культурними зв'язками та спрямованих до центру системи розселення

3.55 Соціальна інфраструктура

Комплекс закладів, установ та підприємств обслуговування, які забезпечують соціальні запити населення у сфері охорони здоров'я, виховання й освіти, культури, фізичної культури та спорту, торгівлі, побутового, житлово-комунального обслуговування

3.56 Соціально-планувальна структура

Просторова локалізація системи центрів громадського обслуговування населення різних рівнів і зон їхнього впливу, що поділяються на центри повсякденного обслуговування: мікрорайон, який складається із кількох груп житлових будинків; центри житлового району, що включають громадські установи періодичного обслуговування; центри планувальних районів; планувальних зон; загальноміські центри - центри міжселенного обслуговування населення міста і приміської зони, що забезпечують населення товарами і послугами епізодичного попиту

3.57 Стратегічна перспектива

Загальна концептуальна модель планувальної організації території, яка не прив'язана до конкретних часових рубежів розрахункових періодів

3.58 Традиційна автозаправна станція

Автозаправна станція з підземним розташуванням резервуарів зберігання палива, технологічне обладнання якої призначене для заправки автотранспорту тільки рідким моторним паливом (бензином, дизельним паливом); характеризується розосередженим розташуванням резервуарів зберігання палива і ПРК

3.59 Транспортна інфраструктура

Комплекс транспортних споруд і мереж

3.60 Трудові поїздки

Регулярні поїздки мешканців населеного пункту та його приміської зони на роботу і з роботи

3.61 Функціональна зона

Частина території населеного пункту з явно вираженою переважною функцією її містобудівного використання

3.62 Функціональне зонування

Зонування території за ознакою дислокації різних видів діяльності

3.63 Функціонально-планувальна структура

Просторова локалізація пов'язаних між собою відповідних територій, призначених для різних видів соціальної, виробничої, комунікаційної діяльності та природно ландшафтного комплексу

3.64 Центр населеного пункту

Центральна частина міста, селища, села де концентруються головні функції управління, культури, соціального

	обслуговування населення та головні архітектурні ансамблі
1 Загальні Положення	4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
<p>1.1 Проектування міських і сільських поселень повинне ґрунтуватися на законах України, які мають основне значення для містобудування, і регіональних програмах щодо вирішення найважливіших соціальних, екологічних та економічних проблем.</p>	<p>4.1 Головним об'єктом містобудівного проектування є території адміністративно-територіальних одиниць та їх частин, в тому числі населені пункти.</p> <p>4.8 Інформаційною базою для планування і забудови населених пунктів та територій є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - державні та громадські інтереси (за результатами громадських обговорень) на зазначеній території; - системна оцінка конкурентних переваг, обмежень розвитку, природно-ресурсного, економічного, науково-технічного, туристичного потенціалу, територіальних ресурсів, соціальної та інженерно-комунальної інфраструктури, екологічного стану території; - історико-архітектурні опорні плани, режими використання пам'яток культурної спадщини, межі та режими використання зон охорони (буферних зон) пам'яток культурної спадщини, правовий режим охоронюваної археологічної території, план організації території історико-культурного заповідника, план організації історико-культурної заповідної території та план управління (менеджмент-план) пам'яток, внесених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО; - об'єкти природно-заповідного фонду, СЗЗ від об'єктів, охоронні зони, прибережні захисні смуги; - прогноз демографічного розвитку об'єкта проектування, стратегії та програми соціально-економічного розвитку регіонів та населених пунктів; <ul style="list-style-type: none"> - дані державних кадастрів, реєстрів та інформаційних систем.
	<p>4.9 Встановлюється така містобудівна класифікація організацій, установ за категоріями – містоутворюючі і обслуговуючі. Критерієм віднесення до тієї чи іншої категорії слугує об'єкт, на який спрямована діяльність – держава, регіон, населений пункт, людина.</p> <p>Організації, установи та підприємства результати діяльності яких частково чи повністю реалізуються за межами населених пунктів, відносяться до містоутворюючих.</p> <p>Обслуговуюча група організацій, установ та підприємств поділяється на дві підгрупи: перша – що забезпечує життєдіяльність населеного пункту в цілому – містозабезпечуюча, та друга, що спеціалізується на обслуговуванні мешканців населеного пункту, в якому вони розташовані – обслуговуюча населення з надання соціально-культурних послуг.</p> <p>Містоутворюючі та обслуговуючі категорії взаємопов'язані із галузевою структурою господарського комплексу населеного пункту.</p> <p>Містобудівна класифікація організацій, установ та підприємств визначається відповідно до Державного класифікатора продукції та послуг [ДК 016-2010], а також з урахуванням Класифікації видів цільового призначення земель [КВЦПЗ], санітарної класифікації виробництв, інших класифікаторів Державної системи класифікації та кодування техніко-економічної та соціальної інформації.</p>
<p>1.2 Міські та сільські поселення треба проектувати як елементи єдиної системи розселення України з урахуванням територіально-адміністративного поділу, соціально-економічного і природно-містобудівного районування.</p> <p>Фізико-географічне і містобудівне районування території України наведені у додатках 1.1, 1.2.</p>	<p>4.11 Адміністративно-територіальні одиниці, в тому числі об'єднані територіальні громади та розташовані у їх межах населені пункти слід проектувати як елементи єдиної системи розселення України з урахуванням адміністративно-територіального устрою, стану соціально-економічного розвитку, фізико-географічного та архітектурно-будівельного, кліматичного районування.</p> <p>Фізико-географічне районування території України наведене у Додатку А.</p> <p>Архітектурно-будівельне кліматичне районування території України наведене у Додатку Б.</p>
<p>1.3 Основою проектування, планування і забудови міських і сільських поселень повинна бути попередньо розроблена концепція їх соціально-економічного розвитку, яка забезпечить реалізацію прав і свобод населення відповідно до Конституції України.</p> <p>Концепція повинна розглядатися на альтернативній основі і до затвердження розглядатися й обговорюватися професіональними та громадськими організаціями, жителями населених пунктів.</p>	<p>4.2 Галузева спрямованість та масштаби соціально-економічного розвитку територій адміністративно-територіальних одиниць, функціональна структура та планувальна організація їх територій на перший етап (5-7 років), розрахунковий період (15-20 років) та стратегічну перспективу визначаються на основі комплексної оцінки території з урахуванням пріоритетності соціальних та екологічних критеріїв, потенціальних ресурсних можливостей і потреб населення. Для збалансування загальнодержавних, регіональних інтересів та інтересів територіальних громад ураховуються рішення Генеральної схеми планування території України, іншої містобудівної документації, програм соціально-економічного розвитку відповідних адміністративно-</p>

	<p>територіальних одиниць, планів об'єднаних територіальних громад, прогнозів і програм розвитку регіону за їх адміністративно-територіальним статусом, профілем та розгалуженістю економічної бази, місцем в системах розселення та економічного районування, рівнем надання послуг населенню. Відповідно до цього слід враховувати класифікацію населених пунктів – об'єктів містобудівного проектування (табл.4.1).</p> <p>4.3 На етапі «стратегічна перспектива» на основі попередньої комплексної оцінки території обґрунтовується місія об'єкта проектування (довгострокове бачення його майбутнього), головні напрями та основні параметри його соціально-економічного і територіального розвитку, які забезпечують реалізацію місії, концептуальна модель функціонально-планувальної організації території.</p> <p>Рішення, що приймаються в межах розрахункового періоду та першого етапу, мають бути спрямовані на поступову реалізацію стратегічної перспективи.</p> <p>4.4 При переході від стратегічної перспективи до розрахункового періоду та першого етапу має зростати деталізація рішень та, відповідно, масштаб графічних матеріалів, визначаються існуючі та прогнозовані проблеми використання територій, ступінь невідкладності їх вирішень.</p> <p>4.5 На етапі «розрахунковий період» на основі повномасштабної комплексної оцінки території об'єкта проектування деталізуються рішення попереднього етапу.</p> <p>На цьому етапі (15-20 років), зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснюється поділ території держави, її адміністративно-територіальних одиниць на окремі частини зі спільними проблемами розвитку (макрорегіони, мікрорегіони, територіальні зони) які мають бути об'єктами планування територій відповідного рівня, розробки стратегій, прогнозів і програм розвитку, зонінгу на найближчі 5-7 років; - визначаються найбільш інвестиційно привабливі та проблемні території. <p>4.6 Рішення щодо планування і забудови територій на першому етапі приймаються з урахуванням результатів реалізації містобудівних рішень, передбачених на попередні 5-7 років.</p> <p>Розробляються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - перелік земельних ділянок, вільних від забудови, непрацюючих виробничих та інших об'єктів з визначенням їх місцезонашування, розміру території, умов освоєння для містобудівних потреб; - перелік невідкладних заходів щодо соціально-економічного та територіального розвитку, покращення екологічного стану та природно-техногенної безпеки, розбудови інфраструктури, співробітництва з суміжними адміністративно-територіальними одиницями, а також з відповідними показниками. <p>4.7 Межі об'єктів містобудівного проектування визначаються на стадії розроблення містобудівної документації відповідного вищого територіального рівня.</p>
<p>1.4 Розвиток системи розселення повинен спиратися на ту мережу міських і сільських поселень, яка склалася, включаючи агломерації існуючі і ті, що формуються. Проектування нових поселень передбачається у зв'язку з потребою розміщення нових промислових підприємств, розробки корисних копалин тощо, а також у зв'язку з виселенням населення із зон катастроф, які відбулися, або потенціальних, зон екологічних лих та ін.</p> <p>Примітка. Розміщення дачних поселень та садівницьких товариств у приміських зонах передбачається на землях, які не можуть бути використані для перспективного територіального розвитку міських і сільських поселень.</p>	<p>4.10 Створення нових населених пунктів може передбачатися у зв'язку з потребою розміщення нових промислових підприємств, розробки корисних копалин, а також у зв'язку з відселенням населення із існуючих і потенційних зон катастроф та екологічного лиха, історико-культурних чинників.</p>
<p>1.5 Міські та сільські поселення залежно від проектної кількості населення на розрахунковий термін поділяються на групи (таблиця 1.1).</p>	<p>4.13 Населені пункти в залежності від чисельності населення поділяються на групи (табл. 4.2).</p>
<p>1.6 Для забезпечення територіальних умов розвитку міст на довгострокову перспективу, а також розміщення і будівництва споруд, пов'язаних з функціонуванням міського господарства, треба на прилеглих до міста територіях виділяти приміські зони багатофункціонального призначення. У їхньому складі треба виділяти території зелених зон міст, призначених для організації відпочинку населення, поліпшення мікроклімату, стану атмосферного повітря і санітарно-гігієнічних умов.</p> <p>Приміську зону слід проектувати одночасно з генеральним планом міста як єдиний господарський і планувальний комплекс з розробкою пропозицій, спрямованих на економічний і соціально-культурний її</p>	<p>4.15 Приміські зони обов'язково визначаються для міст з чисельністю населення понад 100 тис. осіб. Для інших населених пунктів приміські зони визначаються в залежності від конкретних містобудівних умов та вимог соціально-економічного розвитку.</p> <p>Місто-центр і його приміська зона є цілісним об'єктом містобудівної документації на стадіях розроблення схем планування території, генеральних планів населених пунктів.</p> <p>Генеральний план відповідного міста та проект його приміської зони, визначення меж, архітектурно-планувальної структури, функціонального зонування, соціально-планувальної організації, формування</p>

розвиток і структурно-територіальну організацію.

зелених зон розробляються на основі містобудівної документації регіонального рівня.

При плануванні та забудові території приміської зони необхідно забезпечити створення сприятливих умов для проживання населення, раціональне використання природних ресурсів, а також визначення територій для розміщення місць масового відпочинку населення.

Примітка. Як правило, зовнішньою межею приміської зони найкрупніших і крупних міст є ізохрона 45-60 хвилинної доступності транспортом загального користування. Залежно від групи населеного пункту в межах приміської зони можуть виділятися кілька підзон

Таблиця 1.1

Групи поселень	Населення, тис. чол.	
	міст	сільських поселень
Найзначніші (крупніші)	Понад 1000	
Значніші (крупні)	Понад 500 до 1000	Понад 3 до 5
Великі	Понад 250 до 500	Понад 1 до 3 Понад 0,5 до 1
Середні	Понад 100 до 250 Понад 50 до 100	Понад 0,2 до 0,5
Малі*)	Понад 20 до 50 Понад 10 до 20 До 10	Понад 0,05 до 0,2 До 0,05 -

*) До групи малих міст входять селища міського типу

Таблиця 4.2 – Групування населених пунктів за чисельністю населення

Групи населених пунктів	Населення, тис. осіб	
	міст	сільських населених пунктів
Найкрупніші	Понад 800	Понад 5
Крупні	Понад 500 до 800	Понад 3 до 5
Великі	Понад 250 до 500	Понад 1 до 3 Понад 0,5 до 1
Середні	Понад 50 до 250	Понад 0,2 до 0,5
Малі ¹	До 50	Понад 0,05 до 0,2 До 0,05 -

¹ Включаючи селища

1.7 Рівень соціально-економічного розвитку поселення, що проектується, визначається з урахуванням пріоритетності соціальних та екологічних критеріїв на основі комплексної оцінки території, виходячи з повного розкриття потенціальних ресурсних можливостей і потреб населення, планів соціально-економічного розвитку даного поселення. При цьому треба встановити види діяльності, розвиток яких повинен бути стимульований, припинений або обмежений у поселенні, що проектується, або в групі взаємопов'язаних поселень, а також визначити зрушення у галузевій структурі існуючого комплексу за кількістю зайнятих і змін у функціональному використанні території. Розвиток соціальної інфраструктури повинен бути намічений, виходячи із забезпечення цільових показників життєвих умов.

До групи малих міст входять селища міського типу

4.12 Класифікація населених пунктів в залежності від соціально-культурного, промислового потенціалу та місця в системі розселення наведена в табл.4.1.

Таблиця 4.1 – Класифікація населених пунктів

Групи населених пунктів
Найкрупніші та крупні багатофункціональні міста, які частково дублюють функції наявних об'єктів громадського унікального та епізодичного обслуговування населення столиці країни, центри макрорегіонів - міжобласних систем розселення з надання послуг унікального попиту об'єктів обслуговування, адміністративних та соціальних послуг.
Переважно великі багатофункціональні міста обласного значення, центри регіонів - обласних систем розселення з надання послуг епізодичного попиту
Переважно середні міста обласного значення, значні промислові, промислово-транспортні центри мікрорегіонів - міжрайонних систем розселення з наданням послуг епізодичного та періодичного попиту
Малі міста обласного чи районного значення, місцеві центри економічної активності: промислові, промислово-аграрні, промислово-транспортні, переважно центри районних та внутрішньорайонних систем розселення, (об'єднаних територіальних громад) з наданням послуг міжселенного періодичного та повсякденного попиту
Малі міста районного значення, селища, села, переважно аграрні, центри об'єднаних територіальних громад з наданням послуг повсякденного попиту та розвитку зеленого туризму

Розділ відсутній	<p>4.14 З урахуванням вимог відповідних нормативно-правових актів щодо режиму використання територій визначаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - монофункціональні території, які можуть використовуватись, переважно, для виконання однієї однорідної функції у межах, визначеного законодавством, особливого правового режиму їх використання; - території лімітованого використання, які розташовані в межах територій охоронних зон об'єктів, що відповідно до вимог вказаних актів вимагає обмеженого режиму використання (зони санітарної охорони, санітарно-захисні зони, зони особливого режиму використання земель, інші зони, де законодавством встановлюються планувальні обмеження використання території); - території багатофункціонального використання, які можуть використовуватись для виконання багатьох різнорідних функцій в межах визначених законодавством, різноманітних правових режимів їх використання.
Розділ відсутній	<p>4.16 Доцільно передбачати поступове формування багатофункціональних, в основному збалансованих за кількістю жителів та місць прикладання праці, переважно пішохідних територіально-планувальних структур.</p>
<p align="center">2 Загальна організація міських і сільських поселень Функціонально-планувальна структура міських поселень</p>	<p align="center">5 ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЙ</p>
<p>2.1 Територія міста за функціональним призначенням і характером використання поділяється на сельбищну, виробничу, в т.ч. зовнішнього транспорту, і ландшафтно-рекреаційну.</p>	<p>5.1 В процесі планування населених пунктів виділяються території: сельбищна, виробнича та ландшафтно-рекреаційна, у межах яких визначаються такі функціональні зони:</p> <ul style="list-style-type: none"> - житлової забудови, яка складається з прибудинкових територій багатоквартирних будинків, земельних ділянок садибних будинків, гуртожитків, земельних ділянок дошкільних навчальних закладів, загальноосвітніх шкіл, громадських центрів мікрорайонів; - громадської забудови, на якій розташовані заклади освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, культури, фізкультури і спорту, підприємств торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування, органів державної влади та місцевого самоврядування, громадських та релігійних організацій, фінансово-кредитних установ; - виробничої забудови, на якій розташовані підприємства промисловості, енергетики, сільського, лісового, водного господарства, науково-дослідних, проектних організацій та інших виробничих об'єктів; - озелених територій, що складаються із зелених насаджень загального користування, зелених насаджень обмеженого користування та спеціального призначення; - транспортних комунікацій(транспортної інфраструктури), що складаються з вулиць, доріг, об'єктів підприємств та мереж міського і зовнішнього транспорту; - інженерних комунікацій (інженерної інфраструктури), яка включає території інженерних споруд і мереж. <p>В межах населених пунктів та на прилеглих територіях у приміській зоні можуть також визначатися території багатофункціонального використання для перспективних містобудівних потреб з відповідним обґрунтуванням</p>
	<p>5.2 В процесі планування територій визначаються зони:</p> <ul style="list-style-type: none"> - містобудівного освоєння, яка включає території житлової, громадської та виробничої забудови а також об'єктів інженерної і транспортної інфраструктури; - переважно сільськогосподарського та лісогосподарського використання, яка включає сільськогосподарські угіддя, землі лісогосподарського призначення, сільськогосподарські та лісогосподарські підприємства, землі рибного господарства та мисливські угіддя; - природоохоронного призначення, яка включає території та об'єкти природно-заповідного фонду (природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки та інші природоохоронні території); -оздоровчого та рекреаційного призначення;

	<p>-історико-культурного призначення, яка включає території, на яких розташовані пам'ятки культурної спадщини, пам'ятки, внесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, зони охорони (буферні зони) пам'яток культурної спадщини, історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби, історичні ареали населених місць.</p> <p>5.3 Зонування території населених пунктів здійснюється за ознаками:</p> <ul style="list-style-type: none"> - функціонального використання – функціональне зонування; - граничних значень показників щільності проживаючих осіб на 1 га, а також поверховості забудови – будівельне зонування: - за показниками співвідношення площ забудованих та відкритих просторів, у тому числі, озелених територій – ландшафтне зонування; - за розташуванням об'єктів містобудування відносно центру населеного пункту: центральна (з визначенням меж ядра центру для найкрупніших, крупних та великих міст), серединна та периферійна частини. <p>Примітка 1. Зонування території населених пунктів виконується з урахуванням природо-охоронних, екологічних, історико-культурних та інших планувальних обмежень.</p> <p>Примітка 2. Межі зон визначаються з урахуванням особливостей природних чинників, історичної еволюції міського планування, особливостей трасування мереж транспортної та інженерної інфраструктури.</p> <p>5.4 Під час планування території враховуються: цільове призначення земельних ділянок, їх правовий режим, юридично установлені межі, визначені види містобудівної діяльності, кількісні параметри, їх взаємне розташування у просторі, а також просторова локалізація елементів соціальної, транспортної та інженерної інфраструктури.</p> <p>5.5 Містобудівна організація території населеного пункту має формуватися в аспектах:</p> <ul style="list-style-type: none"> - функціональному (функціонально-планувальна структура); - морфологічному (архітектурно-планувальна структура); - соціальному (соціально-планувальна структура). <p>5.6 Функціонально-планувальна структура формується шляхом просторової локалізації ділянок, призначених для різних видів соціальної, виробничої, комунікаційної діяльності та природно ландшафтного комплексу.</p>
п. 3.5	<p>5.7 Архітектурно-планувальна структура передбачає формування інфраструктури транспортного-пішохідного (велосипедного) руху (найбільш поширені схеми магістралей – радіальна, радіально-кільцева, прямокутна, діагональна, гексагональна тощо).</p> <p>Основним елементом архітектурно-планувальної структури міста є частина території, обмежена магістральними вулицями міського та районного значення (міжмагістральна територія). В межах міжмагістральних територій розміщуються житлові вулиці та квартали з забудовою різного функціонального призначення.</p> <p>Первинним елементом архітектурно-планувальної структури території міста є квартал.</p> <p>Міжмагістральна територія може бути об'єктом розроблення містобудівної документації на стадії детального плану території.</p>
п. 3.5	<p>5.8 Соціально-планувальна структура – це просторова локалізація центрів громадського обслуговування населення різних рівнів і територій їхнього впливу: житлова група, мікрорайон, житловий (промисловий, ландшафтно-рекреаційний) район, планувальний район, планувальна зона, місто.</p> <p>Мікрорайон формується за принципами:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) чіткого функціонального зонування; б) повного комплексу підприємств і закладів повсякденного обслуговування населення (дошкільні навчальні заклади, загальноосвітні школи, підприємства торгівлі, підприємства громадського харчування та приймальні пункти підприємств побутового обслуговування), зупинок громадського транспорту та місць постійного зберігання автомобілів що належать мешканцям, ландшафтно-рекреаційних територій загального користування (сади, сквери та бульвари) в радіусі пішохідної доступності; в) розділення пішохідних і транспортних шляхів.

Площа мікрорайону – 15-60 га. Пішохідна доступність об’єктів повсякденного обслуговування -500м.
 Житловий район може складатись із двох або більше мікрорайонів та комплексу підприємств і закладів періодичного обслуговування населення (громадського центру житлового району, поліклініки та інших закладів, об’єктів комунального господарства, території зелених насаджень загального користування районного значення - парки, сади, сквери та бульвари, тощо). Містить магістралі районного значення, житлові вулиці, проїзди.
 Площа території житлового району - 60-400 га.
 Планувальний район формується із житлових, виробничих і громадських територій. Містить підприємства і заклади епізодичного культурно-побутового та всіх інших видів обслуговування населення, комунальні установи і підприємства, території зелених насаджень загальноміського значення – лісопарки, парки, сади, сквери та бульвари, вулично-дорожню мережу.
 Площа території планувального району – 400 – 1500 га.
 Планувальна зона є елементом соціально-планувальної структури найкрупніших міст, зона впливу якого, поширюється на частину прилеглої території міста і приміської зони.
 Формування планувальних зон у найкрупніших та крупних містах може здійснюватися шляхом поєднання суміжних планувальних районів з високим ступенем працевзбалансованості, з формуванням багатофункціональних центрів прикладання праці та обслуговування.
 Громадський центр планувальної зони, розрахований на обслуговування населення міста і приміської зони слід розташовувати на головних (міжміських) транспортних магістралях з радіусом обслуговування 4-6 км транспортної доступності у межах міста та 30-40 км – у межах приміської зони.
 Площа території планувальної зони – 10 тис. га і більше.
 Чисельність населення – 500 – 800 тис. осіб.

п.6.3, додаток 6.3

5.10. Граничні показники доступності окремих об’єктів обслуговування для мешканців слід приймати згідно з табл. 5.1.

Таблиця 5.1 – Граничні показники доступності (радіуси обслуговування) до об’єктів надання послуг населенню

№ п/п	Рівень соціально-планувальної структури	Радіус обслуговування, м
1	Мікрорайон	500
2	Житловий район	1000-1500*
3	Планувальний район	1500-2000*
4	Планувальна зона	4000-6000
* транспортна доступність;		

п.6.3, додаток 6.3

5.11 Показники пішохідної доступності до об’єктів обслуговування допускається зменшувати залежно від похилу рельєфу. Допустимі відстані до об’єктів обслуговування при різних похилах рельєфу наведені у Додатку Е.6.

2.2 До сельбищної території входять ділянки житлових будинків, громадських установ, будинків і споруд, у т. ч. навчальних, проектних, науково-дослідних та інших інститутів без дослідних виробництв, внутрішньосельбищна вулично-дорожня і транспортна мережа, а також площі, парки, сади, сквери, бульвари, інші об’єкти зеленого будівництва й місця загального користування.

5.12 У межах сельбищних територій, окрім зон житлової забудови, допускається розташування інших об’єктів:

- громадського призначення;
- виробничих, за умови відсутності шкідливих викидів, що вимагають створення санітарно-захисних зон;
- рекреаційного призначення;
- озелених територій загального і обмеженого користування;
- об’єктів і мереж транспортної інфраструктури;
- об’єктів і мереж інженерної інфраструктури.

п.7.26

5.13 З метою відображення меж зон з відповідними регламентами, що обмежують містобудівну діяльність на певних територіях, в містобудівній документації визначаються червоні, блакитні, зелені та жовті

	лінії, а також лінії регулювання забудови.
<p>2.3 Виробнича територія призначена для розміщення промислових підприємств і пов'язаних з ними виробничих об'єктів, у т.ч. комплексів наукових установ з дослідними підприємствами, комунально-складських об'єктів, підприємств з виробництва та переробки сільськогосподарських продуктів; санітарно-захисних зон промислових підприємств; об'єктів спецпризначення (для потреб оборони); споруд зовнішнього транспорту і шляхів позаміського й приміського сполучення внутрішньоміської вулично-дорожньої і транспортної мережі; ділянок громадських установ і місць загального користування для населення, що працює на підприємствах міста.</p> <p>Примітка. Промислові підприємства, які не виділяють у навколишнє середовище екологічно шкідливих, токсичних, пилоподібних і пожежонебезпечних речовин, не створюють підвищених рівнів шуму, вібрації, електромагнітних випромінювань, не вимагають під'їзних залізниць, допускається розміщувати у межах сельбищних територій або поблизу них з дотриманням санітарно-гігієнічних і протипожежних вимог.</p>	<p>5.14 У межах виробничих територій, окрім виробничих об'єктів можуть бути розташовані об'єкти громадського призначення, озеленені території, об'єкти і мережі транспортної та інженерної інфраструктури. Розташування житлових будинків у межах виробничих зон не допускається.</p>
<p>2.4 До ландшафтно-рекреаційної території входять озеленені й водні простори у межах забудови міста і його зеленої зони, а також інші елементи природного ландшафту. До її складу можуть входити парки, лісопарки, міські ліси, ландшафти, що охороняються, землі сільськогосподарського використання та інші угіддя, які формують систему відкритих просторів; заміські зони масового короточасного і тривалого відпочинку, міжселищні зони відпочинку; курортні зони (у містах і селищах, що мають лікувальні ресурси).</p>	<p>5.15 У межах ландшафтно-рекреаційних територій загального користування допускається розміщення об'єктів спорту, комунального обслуговування, підприємств громадського харчування. Розміщення об'єктів житлового, громадського та виробничого призначення безпосередньо не пов'язаних з функціонуванням територій ландшафтно-рекреаційного призначення не допускається.</p> <p>Функціональне використання та баланс озелених і забудованих територій визначається у містобудівній документації.</p>
<p>2.5 Удосконалення і розвиток планувальної структури міста слід пов'язувати з історичною зоною міста, його історико-архітектурним опорним планом і зонами охорони пам'яток історії, культури і природи (розділ 11).</p>	<p>13.1.1 Планування і забудова територій міст, селищ та сіл, які занесені до Списку історичних населених місць України, здійснюється з урахуванням історико-архітектурних опорних планів та зон охорони пам'яток культурної спадщини.</p> <p>У випадку, якщо на територій міст, селищ та сіл розташовані пам'ятки, внесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, архітектурно-містобудівна діяльність в межах території самих об'єктів, а також їх зон охорони (буферних зон) здійснюється відповідно до режимів використання зон охорони (буферних зон) пам'яток, внесених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та за планами управління (менеджмент-планами), які розробляються з врахуванням положень міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою України.</p> <p>Примітка. При наявності в населених пунктах, які не включено до списку історичних населених місць України, або на інших територіях поодиноких пам'яток культурної спадщини, ці пам'ятки культурної спадщини мають бути відображені на плані існуючого використання території, опорному плані, а зони охорони (буферні зони) пам'яток культурної спадщини – на схемі планувальних обмежень у складі відповідної містобудівної документації.</p> <p>13.1.2 При плануванні і забудові територій необхідно враховувати межі та режими використання пам'яток культурної спадщини, територій зон охорони (буферних зон) пам'яток культурної спадщини, історичних ареалів населених місць, а також пам'яток, внесених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, та їх зон охорони (буферних зон), планів організації територій історико-культурних заповідників та історико-культурних заповідних територій, правовий режим охоронюваних археологічних територій, встановлювані з метою захисту автентичності і цілісності пам'яток культурної спадщини, традиційного характеру середовища, контекстного середовища навколо цих об'єктів, окремих пам'яток, їх комплексів (ансамблів), історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, музеїв просто неба, меморіальних музеїв-садиб, відповідно до особливостей використання земель історико-культурного призначення, визначених законодавством [3], [15].</p> <p>Примітка. Склад та зміст науково-проектної документації щодо визначення меж і режимів використання територій зон охорони пам'яток культурної спадщини, історичних ареалів населених місць встановлено [93].</p>
<p>2.6 Для забезпечення необхідних функціональних зв'язків місць розселення з місцями прикладення праці й відпочинку, установами культурно-побутового обслуговування, а також для зниження витрат часу на пересування населення слід формувати відносно стійкий трудовий баланс проживаючих і працюючих у межах основних структурно-планувальних елементів міста (планувальних районів, зон).</p>	<p>5.9 При формуванні планувальної структури міста слід прагнути до компактного розвитку його плану шляхом підвищення інтенсивності використання території з урахуванням неоднорідності функціонально-планувальних якостей територій, які визначаються різною інтенсивністю їх освоєння і неоднаковими умовами транспортної доступності.</p>

<p>Примітка. Функціональну організацію, величину, місткість, межі основних структурно-планувальних елементів міста, кількість останніх треба визначати, виходячи з місцеположення і концентрації основних функцій.</p> <p>У малих, середніх і великих містах з компактною планувальною структурою працевзбалансованості треба досягти у масштабі всього міста.</p>	<p>Містобудівну цінність території населеного пункту слід визначати за оцінками її доступності відносно житлових районів, місць прикладення праці, установ обслуговування загальноміського значення, місць масового відпочинку з урахуванням їх розміщення у зонах різної містобудівної якості (Додатки В.1; В.2).</p> <p>5.12 У межах сельбищних територій, окрім зон житлової забудови, допускається розташування інших об'єктів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - громадського призначення; - виробничих, за умови відсутності шкідливих викидів, що вимагають створення санітарно-захисних зон; - рекреаційного призначення; - озелених територій загального і обмеженого користування; - об'єктів і мереж транспортної інфраструктури; - об'єктів і мереж інженерної інфраструктури. <p>5.14 У межах виробничих територій, окрім виробничих об'єктів можуть бути розташовані об'єкти громадського призначення, озеленені території, об'єкти і мережі транспортної та інженерної інфраструктури. Розташування житлових будинків у межах виробничих зон не допускається.</p>
<p>2.7 При визначенні місткості основних структурних одиниць міста - планувальних районів у великих і значних містах - треба орієнтуватися на такі показники: кількість населення повинна становити від 100 до 300 тис.чол.; трудящих у містоутворюючому комплексі - від 30 до 100 тис.чол.; у містах, які характеризуються великим розчленуванням планувальної структури, особливо у містах добувної промисловості (які формуються на базі окремих територіальне закріплених виробництв і розселення - шахт, колишніх шахтарських селищ та ін.), населення планувального району становить від 50 до 120 тис.чол. У найзначніших містах з кількістю населення понад 1 млн. жителів за наявності потужних комплексів машинобудування і важкої індустрії, зосереджених у великих промислових виробничих зонах, треба формувати праце- і соціально збалансовані сельбищно-виробничі утворення - планувальні зони, кількість населення яких не повинна перевищувати 450-900 тис.чол.</p> <p>2.8 Формування планувальних зон у найзначніших містах з населенням понад 1 млн. жителів треба здійснювати шляхом поєднання комплексних сельбищно-виробничих районів з високим ступенем працевзбалансованості, сельбищних, промислових районів з формуванням багатофункціональних центрів прикладення праці та обслуговування.</p>	<p>5.8 Соціально-планувальна структура – це просторова локалізація центрів громадського обслуговування населення різних рівнів і територій їхнього впливу: житлова група, мікрорайон, житловий (промисловий, ландшафтно-рекреаційний) район, планувальний район, планувальна зона, місто.</p> <p>Мікрорайон формується за принципами:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) чіткого функціонального зонування; б) повного комплексу підприємств і закладів повсякденного обслуговування населення (дошкільні навчальні заклади, загальноосвітні школи, підприємства торгівлі, підприємства громадського харчування та приймальні пункти підприємств побутового обслуговування), зупинок громадського транспорту та місць постійного зберігання автомобілів що належать мешканцям, ландшафтно-рекреаційних територій загального користування (сади, сквери та бульвари) в радіусі пішохідної доступності; в) розділення пішохідних і транспортних шляхів. <p>Площа мікрорайону – 15-60 га. Пішохідна доступність об'єктів повсякденного обслуговування -500м.</p> <p>Житловий район може складатись із двох або більше мікрорайонів та комплексу підприємств і закладів періодичного обслуговування населення (громадського центру житлового району, поліклініки та інших закладів, об'єктів комунального господарства, території зелених насаджень загального користування районного значення - парки, сади, сквери та бульвари, тощо). Містить магістралі районного значення, житлові вулиці, проїзди.</p> <p>Площа території житлового району - 60-400 га.</p> <p>Планувальний район формується із житлових, виробничих і громадських територій. Містить підприємства і заклади епізодичного культурно-побутового та всіх інших видів обслуговування населення, комунальні установи і підприємства, території зелених насаджень загальноміського значення – лісопарки, парки, сади, сквери та бульвари, вулично-дорожню мережу.</p> <p>Площа території планувального району – 400 – 1500 га.</p> <p>Планувальна зона є елементом соціально-планувальної структури найкрупніших міст, зона впливу якого, поширюється на частину прилеглої території міста і приміської зони.</p> <p>Формування планувальних зон у найкрупніших та крупних містах може здійснюватися шляхом поєднання суміжних планувальних районів з високим ступенем працевзбалансованості, з формуванням багатофункціональних центрів прикладення праці та обслуговування.</p> <p>Громадський центр планувальної зони, розрахований на обслуговування населення міста і приміської зони слід розташовувати на головних (міжміських) транспортних магістралях з радіусом обслуговування 4-6 км транспортної доступності у межах міста та 30-40 км – у межах приміської зони.</p> <p>Площа території планувальної зони – 10 тис. га і більше.</p> <p>Чисельність населення – 500 – 800 тис. осіб.</p>
<p>2.9 Для досягнення високого соціально-економічного ефекту формування планувальної структури міста</p>	<p>5.9 При формуванні планувальної структури міста слід прагнути до компактного розвитку його плану</p>

<p>треба прагнути до компактного розвитку його плану, що досягається підвищенням інтенсивності використання території під основні функції. При цьому треба враховувати неоднорідність функціонально-планувальних якостей міських територій, які значною мірою визначаються різною інтенсивністю їх освоєння і неоднаковими умовами транспортної доступності. Цінність ділянки міської території треба визначати за оцінками її доступності відносно житлових районів, місць прикладення праці, установ обслуговування загальноміського значення, місць масового відпочинку з урахуванням їх розміщення у зонах різної містобудівної якості (додаток 2.1).</p>	<p>шляхом підвищення інтенсивності використання території з урахуванням неоднорідності функціонально-планувальних якостей територій, які визначаються різною інтенсивністю їх освоєння і неоднаковими умовами транспортної доступності.</p> <p>Містобудівну цінність території населеного пункту слід визначати за оцінками її доступності відносно житлових районів, місць прикладення праці, установ обслуговування загальноміського значення, місць масового відпочинку з урахуванням їх розміщення у зонах різної містобудівної якості (Додатки В.1; В.2).</p>															
<p>2.10 У містах із складними інженерно-геологічними умовами треба передбачати у межах їх територій або у приміських зонах майданчики для розміщення частини населення цих міст при раптових катастрофах, повені тощо. Там же слід передбачити комплекс інженерного обладнання для забезпечення тимчасового проживання населення.</p>																
<p>Система громадських центрів міст</p>																
<p>2.11 У межах основних структурно-планувальних елементів міста треба передбачати території для розміщення об'єктів і установ культурно-побутового обслуговування населення. Місця їх концентрації формуються як громадські центри різних рівнів. Кількість, склад, розміщення громадських центрів у плані міста приймаються з урахуванням його величини, функціонально-планувальної структури, історичних особливостей формування міського плану, ландшафтно-природних особливостей, а також ролі міста у системі розселення.</p> <p>Примітка. У найзначніших містах на в'їздах треба розміщувати громадські центри для обслуговування населення приміської зони.</p>	<p>6.2.1 Зона громадської забудови призначена для концентрованого розташування закладів і підприємств обслуговування населення населеного пункту та поза його межами.</p>															
<p>2.12 Загальноміський центр треба розглядати як просторову систему, до складу якої, крім центрального ядра і прилеглої центральної зони, входять взаємозв'язані з ним центри найбільш великих планувальних районів, зон або інших структурно-планувальних елементів. Залежно від розмірів і планувальної організації загальноміського центру треба у його межах створювати систему взаємозв'язаних громадських просторів з виділенням головної площі, вулиці, пішохідних вулиць і зон.</p>	<p>6.2.2 Зону громадської забудови слід формувати як функціонально-просторову систему центрів – багатофункціональних та спеціалізованих, які є органічно пов'язаними з соціально-планувальною структурою населеного пункту.</p>															
<p>2.13 При визначенні площі загальноміського центру і його ядра треба враховувати кількість населення, адміністративне значення, масштаби територіального розвитку міста, місцеві містобудівні й природні умови.</p> <p>Для визначення площі громадських територій загальноміського центру і його ядра треба орієнтуватися на питомий показник 5-8 кв.м/люд., виходячи із перспективної кількості населення міста.</p> <p>Примітка 1. У південних містах, розташованих у ШБ і ІУБ кліматичних підрайонах, треба прагнути до зниження показника витрачання територій (до 4 кв.м/люд.), крім зон підвищеної сейсмічності.</p> <p>Примітка 2. У містах ІІВ і ІІІВ кліматичних підрайонів, у малих і курортних містах питомий показник може бути збільшений на 15-30%, але становити не більше 10-12 кв.м/люд.</p> <p>Питома вага території для системи загальноміського центру і його основних елементів у балансі територій міста і центру становить, відсотків:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; border: none;"> Центр міста (від площі міста)</td> <td style="width: 40%; border: none;"> 3,5-5,0 для найзначніших і</td> <td style="width: 30%; border: none;"> </td> </tr> <tr> <td style="border: none;"> </td> <td style="border: none;"> значних міст 6,0-8,0 для</td> <td style="border: none;"> </td> </tr> <tr> <td style="border: none;"> </td> <td style="border: none;"> інших груп міст</td> <td style="border: none;"> </td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="border: none;"> -----+----- </td> </tr> <tr> <td style="border: none;"> Ядро центру міста (від площі</td> <td style="border: none;"> 30-35 для усіх категорій міст</td> <td style="border: none;"> </td> </tr> </table>	Центр міста (від площі міста)	3,5-5,0 для найзначніших і			значних міст 6,0-8,0 для			інших груп міст		-----+-----			Ядро центру міста (від площі	30-35 для усіх категорій міст		<p>6.2.6 До складу громадських центрів, крім установ і організацій обслуговування слід включати також: адміністративні, бізнес-центри та об'єкти транспортної інфраструктури (транспортно-пересадочні вузли, пішохідні зони, території зберігання транспортних засобів тощо). Можливе розташування житлових будинків.</p> <p>Питомий розмір територій, зайнятих власне під громадські функції визначається залежно від значення громадського центру, величини і статусу населеного пункту. Ця величина відносно території центру може коливатися від 60 % до 70 % для ядра загальноміського центру, або від 15 % до 20 % для центрів повсякденного та періодичного обслуговування.</p> <p>В міських та крупних сільських населених пунктах громадські центри виконують функції міжселенного обслуговування.</p> <p>При розробленні містобудівної документації площу багатофункціонального загальноміського центру слід визначати відповідно до укрупнених показників:</p> <ul style="list-style-type: none"> - для найкрупніших, крупних і великих міст – від 3,5 до 5 м²/особу; - для середніх міст – 5-10 м²/особу; - для малих міських та сільських населених пунктів – 10-20 м²/особу.
Центр міста (від площі міста)	3,5-5,0 для найзначніших і															
	значних міст 6,0-8,0 для															
	інших груп міст															
-----+-----																
Ядро центру міста (від площі	30-35 для усіх категорій міст															

<p> центру) </p> <p>----- </p> <p> Громадські території у ядрі 70 і більше </p> <p> центру (від площі центру) </p> <p>----- </p>	<p>6.2.8 Загальну площу території громадських центрів у планувальних зонах найкрупніших, крупних і великих міст слід приймати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за чисельності населення планувальної зони до 200 тис. осіб – від 15 до 20 га; - за чисельності населення від 200 до 500 тис. осіб – 20-30 га; - за чисельності населення понад 500 тис. осіб – від 30 до 60 га. 																				
	<p>6.2.7 Розвиток загальноміських центрів можливо здійснювати шляхом реконструкції і технічного переоснащення громадських будинків, перепрофілювання існуючих об'єктів, будівництва нових об'єктів; суміщення об'єктів різного типу, розміщення об'єктів повсякденного та періодичного обслуговування у вбудовано-прибудованих приміщеннях, в тому числі у перших поверхах житлових будинків.</p>																				
<p>Інтенсивність освоєння ядра центру, ефективна з точки зору містобудівної цінності, наведена у таблиці 2.1.</p> <p>Таблиця 2.1</p> <table border="1" data-bbox="83 863 1062 1077"> <thead> <tr> <th>Територія за функціональним призначенням</th> <th>Щільність, люд./га</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Сельбищна</td> <td>110-150 проживаючих</td> </tr> <tr> <td>Житлова</td> <td>400-500 проживаючих</td> </tr> <tr> <td>Виробнича</td> <td>450-500 працюючих</td> </tr> <tr> <td>Громадських установ</td> <td>150-200 працюючих</td> </tr> </tbody> </table>	Територія за функціональним призначенням	Щільність, люд./га	Сельбищна	110-150 проживаючих	Житлова	400-500 проживаючих	Виробнича	450-500 працюючих	Громадських установ	150-200 працюючих	<p>6.2.9 При розміщенні громадських об'єктів (при формуванні громадських центрів) слід враховувати показники граничної щільності громадської забудови відповідно до табл. 6.10.</p> <p>Таблиця 6.10 – Показники щільності забудови громадських центрів</p> <table border="1" data-bbox="1486 879 2718 1188"> <thead> <tr> <th>Категорія населених пунктів</th> <th>Щільність сумарної загальної площі, тис. м² роб. пл./га</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Найкрупніші й крупні міста</td> <td>6,0 – 10,0</td> </tr> <tr> <td>Великі міста</td> <td>4,0 – 6,0</td> </tr> <tr> <td>Середні міста</td> <td>2,0 – 4,0</td> </tr> <tr> <td>Малі міські і сільські населені пункти</td> <td>0,8 – 2,0</td> </tr> </tbody> </table> <p>Примітка. Для найкрупніших та крупних міст щільність громадських функцій визначається для ядра центру, а в середніх і малих міських і сільських населених пунктах – для громадського центру в цілому.</p>	Категорія населених пунктів	Щільність сумарної загальної площі, тис. м ² роб. пл./га	Найкрупніші й крупні міста	6,0 – 10,0	Великі міста	4,0 – 6,0	Середні міста	2,0 – 4,0	Малі міські і сільські населені пункти	0,8 – 2,0
Територія за функціональним призначенням	Щільність, люд./га																				
Сельбищна	110-150 проживаючих																				
Житлова	400-500 проживаючих																				
Виробнича	450-500 працюючих																				
Громадських установ	150-200 працюючих																				
Категорія населених пунктів	Щільність сумарної загальної площі, тис. м ² роб. пл./га																				
Найкрупніші й крупні міста	6,0 – 10,0																				
Великі міста	4,0 – 6,0																				
Середні міста	2,0 – 4,0																				
Малі міські і сільські населені пункти	0,8 – 2,0																				
<p>2.14 Загальноміський центр треба розвивати як поліфункціональну систему, яка має такі функції:</p>	<p>6.2.10 При планувальній організації території громадських центрів, для реалізації комунікативної функції, необхідно передбачати формування розвинутих пішохідних зон (відкритих площ, пішохідних вулиць), які мають:</p> <ul style="list-style-type: none"> - забезпечувати можливість організації та проведення масових громадських заходів (політичних, святкових, спортивно-розважальних тощо); - формувати зручні пішохідні зв'язки між об'єктами та комплексами обслуговування, зупинками громадського транспорту та транспортними вузлами, що забезпечують зв'язок населеного пункту з приміською зоною; - забезпечувати організацію різноманітних функцій, що містять розвинений набір об'єктів обслуговування, а також місць для короткотривалого відпочинку і контактів; - створювати індивідуальний архітектурний образ; - забезпечувати збереження традиційного характеру історичного середовища та об'єктів культурної спадщини. 																				

<p>управління; громадську, ділову, культурно-освітню й культурно-видовищну діяльність; торгівлю; громадське харчування, побутове й комунальне обслуговування; зв'язок, транспорт, житло, відпочинок, туризм.</p> <p>До складу загальноміського центру можуть входити функціональні об'єкти науково-виробничої діяльності, охорони здоров'я, за винятком лікарень, диспансерів та інших установ, які потребують розміщення в окремих зонах.</p>	
<p>2.15 У системі загальноміського центру, виходячи з його функціональної структури, у зонах концентрації установ відповідних функцій треба формувати громадські комплекси (центри) моно- або поліфункціонального профілю.</p> <p>Найважливіші в архітектурно-планувальному відношенні монофункціональні комплекси (центри) формуються важливими установами і відповідними будинками і спорудами. До них належать: адміністративні (державні, обласні, міські) комплекси, значні ділові, інформаційні, культурно-освітні, видовищні, меморіальні, торговельні та ін., - їх треба розміщувати у межах центрального планувального району в ядрі центру і насичувати супутніми функціями.</p> <p>Поліфункціональні комплекси (центри) слід формувати діловими, торговельними, культурно-видовищними установами і розміщувати як у центральному ядрі, контактній до нього зоні на в'їздах у ядро або загальноміський центр, у центральному планувальному районі (зоні), так і на головних осях інших планувальних районів (зон) міста.</p> <p>При формуванні поліфункціональних комплексів (центрів) загальноміського значення у периферійних планувальних районах (зонах) до них повинні входити адміністративно-управлінські та науково-дослідні установи, пов'язані з розташованими поблизу промислово-виробничими об'єктами.</p> <p>Спеціалізовані центри, які створюються на основі спортивних, рекреаційно-оздоровчих, лікувальних, навчально-наукових, науково-виробничих та інших установ і об'єктів, які не потребують великих територій, можуть формуватися у будь-якому планувальному районі (зоні) міста. Ті з них, які для свого розвитку потребують великих майданчиків, треба розміщувати у периферійних планувальних районах (зонах), на в'їздах у місто і у приміській зоні.</p>	<p>6.2.3 Громадську забудову слід формувати у місцях найбільшої концентрації населення, що перебуває у денний час – у межах центру міста, уздовж головних вулиць і площ.</p> <p>6.2.4 Багатофункціональні громадські центри, їх кількість, склад та розміщення в населеному пункті залежить, окрім їх величини і місця в структурі адміністративно-територіального устрою та системи розселення, від особливостей функціонально-планувальної структури населених пунктів, історичних та природно-ландшафтних чинників.</p> <p>У малих містах слід створювати єдиний громадський центр міста і житлового району.</p> <p>У середніх і великих містах, сельбищна територія яких поділяється на житлові або планувальні райони, функції громадського центру можуть поєднуватись з функціями громадського центру одного із житлових або планувальних районів.</p> <p>У найкрупніших та крупних містах зони громадської забудови слід формувати у вигляді системи загальноміського центру, яка крім центрального ядра складається також з громадських центрів планувальних зон та центрів житлових (виробничих, рекреаційних) районів і мікрорайонів.</p> <p>Склад функціональних елементів, їх кількісні параметри встановлюються у містобудівній документації регіонального та місцевого рівнів.</p> <p>Примітка. Міський центр, в залежності від величини міста, доцільно формувати або як площу, або як групу площ, поєднаних головною вулицею, серед яких визначається головна площа.</p> <p>6.2.5 Спеціалізовані громадські центри слід формувати переважно в найкрупніших, крупних та великих містах за рахунок групування об'єктів в єдиний комплекс.</p> <p>Примітка. Спеціалізовані центри слід розміщувати відокремлено або у складі загальноміських громадських центрів, центрів планувальних районів, а також як окремі планувальні складові</p>
<p>2.16 При створенні центрів периферійних планувальних районів (зон) площі їхніх земельних ділянок повинні визначатися виходячи із загального розрахунку потреби у громадських територіях, наведених у п. 2.13. При формуванні їх у комплексі з одним із центрів житлового, рекреаційного або промислово-виробничого району питомий розмір земельної ділянки останнього допускається збільшувати, але не більше як на 30%.</p> <p>При формуванні житлових районів у центральній зоні їхні громадські центри треба розглядати у загальній системі загальноміського центру.</p>	
<p>Територіально-планувальна організація сільських поселень</p>	
<p>2.17 Територія сільського населеного пункту за функціональним призначенням повинна поділятися на сельбищну й виробничу.</p> <p>До сельбищної території входять житлові території, ділянки установ і підприємств обслуговування, парки, сквери, бульвари, вулиці, проїзди, майданчики для стоянки автомашин, водойми.</p> <p>До виробничих територій входять зони і ділянки підприємств з виробництва й переробки сільськогосподарської продукції, ремонту, технічного обслуговування і зберігання сільськогосподарських машин і автомашин, дільниці комунально-складських та інших об'єктів, дороги, проїзди і майданчики для стоянки автомашин, інші території.</p> <p>Примітка. До території сільського населеного пункту входять сельбищні та виробничі території, а також присадибні ділянки, включаючи землі фермерських та індивідуальних господарств, майданчики населеного пункту.</p>	
<p>2.18 При реконструкції сільських населених пунктів слід передбачати:</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – поліпшення санітарно-гігієнічних умов життя населення шляхом упорядкування функціонального зонування, яке склалося, виносу сільськогосподарських підприємств у виробничу зону, виносу транзитних автодоріг, заходів щодо захисту від повені, зсувів, підтоплення підґрунтовими водами тощо; – упорядкування і благоустрій мережі вулиць і проїздів при максимально можливому збереженні планувальної структури, яка склалася; – удосконалення забудови на основі збереження існуючих капітальних і придатних для тривалої експлуатації будинків і споруд, поступової заміни старого житлового фонду; – забезпечення найсприятливіших умов для ведення усіх форм сільськогосподарської діяльності, включаючи оренду, фермерське, особисте підсобне господарство, усіма жителями, у т. ч. і тими, які проживають у безсадибних житлових будинках; – поліпшення культурно-побутового обслуговування і створення громадського центру в результаті будівництва установ і підприємств, яких не вистачає; – підвищення ефективності використання території населеного пункту за рахунок освоєння гулящих земель, непридатних для сільськогосподарського використання; <p>інженерне обладнання, зовнішній благоустрій та озеленення території.</p>	
<p>2.19 Громадський центр сільського населеного пункту є його основним структурним елементом, до якого входять головні установи управління і культурно-побутового обслуговування, а також площа для проведення масових громадських заходів.</p> <p>Площа громадського центру (без урахування парку і площинних спортивних установ) визначається з розрахунку 8-12 кв.м на одного жителя (великі показники - для малих сіл).</p> <p>Територію громадського центру треба зонувати за функціональним призначенням установ і підприємств, які слід розміщувати.</p>	<p>6.2.11 Громадський простір багатофункціонального центру з розчленованою структурою формується на основі єдиної пішохідної зони, що забезпечує взаємозв'язок об'єктів центру, безперервність пішохідних комунікацій в межах всіх складових комплексу, зручність підходів до зупинок транспорту та озеленення рекреаційних майданчиків.</p> <p>Для людей, що одночасно перебувають у пішохідній зоні, норма площі території має складати не менше ніж 20 м² на одну особу.</p>
<p>2.20 З метою створення сприятливого сприймання забудови громадського центру сільського населеного пункту (1-2 поверхи) і оптимального співвідношення між висотою будинків і довжиною площі 1:6-1:8 відкритий простір треба передбачати не більше 0,15 га у малих населених пунктах і 0,5-0,6 га - у значних. Розмір вільного майданчика з твердим покриттям для проведення масових громадських заходів слід приймати 700-750 кв.м на 1000 жителів.</p>	<p>6.2.12 Співвідношення між висотою будинків, що оточують майдан та його довжиною доцільно приймати у межах 1:6 – 1:8. Відкритий простір слід передбачати не більше ніж 0,15 га в малих населених пунктах та 0,5-0,6 га – у великих.</p>
<p>2.21 У значних населених пунктах, де в громадському центрі розміщуються будинки культурно-побутових установ, які мають не тільки внутрішньосільське, але й міжселищне значення, установи щоденного обслуговування можуть розміщуватися у підцентрах - з урахуванням нормативних радіусів обслуговування на шляху пішохідного руху до виробничої зони і громадського центру.</p>	<p>При формуванні громадських центрів слід передбачати створення підземних просторів для розміщення об'єктів торгівлі, харчування, побутового обслуговування, а також для зберігання легкового автотранспорту, громадських вбиралень. Вони повинні бути обладнані спеціальними підйомними пристроями для забезпечення доступності до них маломобільних груп населення.</p> <p>6.2.13 Доцільно передбачати безпосередній взаємозв'язок громадських центрів з озеленими територіями, розміри яких мають складати в межах громадських центрів не менше ніж 25% від усієї території громадського центру. В історичних частинах громадських центрів цей показник має бути не менший ніж існуючий.</p> <p>Парки загальноміського та районного значення рекомендується розміщувати, на суміжних з громадськими центрами територіях і включати до системи планувальної організації центру.</p>
<p>3 Сельбищна територія</p>	
<p>3.1 Архітектурно-планувальну організацію сельбищної території треба здійснювати відповідно до розміру і структури поселень, пов'язуючи з іншими видами територій - виробничою і ландшафтно-рекреаційною. У межах сельбищної території треба передбачати формування взаємозв'язаних зон громадських центрів, житлової забудови, озелених територій загального користування, нешкідливих місць прикладення праці, а також магістральної та вуличної мережі.</p>	